

In het Zweedse kustplaatsje Fjällbacka vindt een visser het levenloze lichaam van de zevenjarige Sara. Lijkschouwing wijst uit dat zij waarschijnlijk niet in zee is verdronken.

Inspecteur Patrik Hedström leidt het politieonderzoek. Hij kent het meisje: zijn vrouw Erica en Sara's moeder Charlotte zijn vriendinnen. Tijdens het onderzoek komen mysterieuze zaken uit het verleden aan het licht. Maar hoe houden gebeurtenissen van tachtig jaar geleden verband met de dood van Sara?

Camilla Läckberg (1974) was econome tot ze doorbrak als schrijfster. Haar thrillers over Patrik Hedström en Erica Falck hebben een groot lezerspubliek gevonden; ze worden in 55 landen uitgegeven. In enkele jaren tijd is Läckberg ook in Nederland uitgegroeid tot een van de bestverkopende Zweedse thrillerauteurs..

★★★★ 'Läckberg voert langzaam de spanning op en verweeft heden en verleden op geniale wijze. Een ijzersterke whodunnit.'

– *Veronica Magazine*

★★★★ 'Avontuurlijk en meeslepend met veel oog voor psychologische en sociale achtergronden.' – *Opzij*

'Prikkelend en vol herkenbare frustraties en emoties.' – *Viva*

'Meeslepende Zweedse bestseller.' – *Midi*

Van Camilla Läckberg verscheen
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Ijsprinses
Predikant
Steenhouwer
Zusje
Oorlogskind
Zeemeermin
Vuurtoerenwachter
Engeleneiland
Leeuwentemmer

Sneeuwstorm en amandelgeur – verhalen

MELD JE AAN VOOR ONZE NIEUWSBRIEF

Zo blijf je op de hoogte van de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* en ontvang je leuke extra's, zoals prijsvragen, exclusieve aanbiedingen en leesfragmenten. Ook word je geïnformeerd over onze lezingen, signeersessies en over andere interessante bijeenkomsten die wij geregeld organiseren.

Aanmelden kan via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief

Camilla Läckberg

Steenhouwer

Vertaald uit het Zweeds door
Elina van der Heijden en
Wiveca Jongeneel

Ambo|Anthos
Amsterdam

Eerste druk 2008
Tweëntwintigste druk 2016

ISBN 978 90 263 3146 6

© 2005 Camilla Läckberg

First published by Bokförlaget Forum, Sweden

Published by arrangement with Nordin Agency, Sweden

© 2008 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*, Amsterdam,

Elina van der Heijden en Wiveca Jongeneel via het

Scandinavisch Vertaal- en Informatiebureau Nederland

Oorspronkelijke titel *Stenhuggaren*

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Zena Holloway/zefa/Corbis

Foto auteur © Bingo Rimér

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Ullé
Zo gelukkig mogelijk

De zee kreeftenvisserij was niet meer wat ze was geweest. Vroeger werden de zwarte beesten gevangen door hardwerkende beroepsvissers. Tegenwoordig kwamen de zomergasten een weekje op de kreeften vissen, puur voor hun vermaak. Aan de regels hielden ze zich niet. Hij had in de loop van de jaren wel het een en ander gezien. Borsteltjes die onopvallend tevoorschijn werden gehaald om de zichtbare eitjes van de vrouwtjes af te vegen zodat de kreeften er legaal uitzagen, korven die werden geleeagd terwijl ze van iemand anders waren en zelfs mensen die naar beneden doken om met hun handen de kreeften uit andermans korven te halen. Soms vroeg hij zich af waar het naartoe ging met de wereld als zelfs kreeften vissers geen eer meer kenden. Zelf had hij in plaats van een onbekend aantal verdwenen kreeften tenminste nog een keer een fles cognac in zijn korf gevonden toen hij die omhooghaalde. Die dief had nog een beetje eergevoel gehad, of in elk geval gevoel voor humor.

Frans Bengtsson zuchtte diep terwijl hij zijn korven omhooghaalde, maar zijn gezicht klaarde op toen hij in de eerste al twee schitterende exemplaren zag. Hij had een goed oog voor hun routes en op sommige stekken trof hij elk jaar met hetzelfde vissersgeluk volle korven aan.

Drie korven later vormden de kostbare dieren al een flinke stapel. Zelf begreep hij niet goed waarom ze zoveel moesten kosten. Het was niet dat hij ze eng vond, maar als hij mocht kiezen at hij liever haring. Dat was lekkerder en je had meer waar voor je geld. Maar de inkomsten uit de kreeftenvisserij vormden in deze tijd van het jaar een meer dan welkome aanvulling op zijn pensioen.

In de laatste korf kreeg hij amper beweging en hij zocht met zijn voet houvast op de reling terwijl hij hem probeerde los te rukken. Geleidelijk aan gaf de korf mee en hij hoopte dat die niet was beschadigd. Hij keek over de reling van zijn oude giek om te zien in welke staat de korf naar boven kwam. Maar die kwam niet als eerste. Een witte hand doorbrak het onrustige wateroppervlak en het leek even alsof die naar de hemel wees.

Zijn eerste instinct was om het touw los te laten en dat wat onder het wateroppervlak lag te rusten weer in de diepte te laten verdwijnen, samen met de korf. Maar toen nam zijn ervaring het over en hij begon weer aan het touw van de korf te trekken. Als het nodig was, zat er nog heel wat kracht in zijn lichaam. Hij moest alles geven wat hij had om zijn macabere vondst aan boord te kunnen hijsen. Pas toen het bleke, levenloze en natte lichaam met een plof op de bodem van zijn boot viel, verloor hij zijn kalmte. Hij had een kind uit het water opgevist. Een meisje met lang haar dat om haar gezicht zat geplakt, en lippen die net zo blauw waren als de ogen die nietsziend naar de lucht staarden.

Frans Bengtsson wierp zich tegen de reling aan en gaf over.

Patrik had nooit gedacht dat hij zo moe zou kunnen zijn. Alle illusies over baby's die veel slapen waren de afgelopen twee maanden aan gruzelementen geslagen. Hij haalde zijn handen door zijn korte, bruine haar dat warrig was van de slaap, maar daar werd zijn kapsel alleen nog maar wilder van. En als hij moe was, hoe moe moest Erica dan niet zijn! Hij hoefde de baby 's nachts tenminste niet aldoor te voeden. Bovendien maakte hij zich zorgen om Erica. Hij kon zich niet herinneren dat hij haar had zien lachen sinds ze van de kraamkliniek waren thuisgekomen, en de kringen onder haar ogen waren groot en zwart. Als hij 's ochtends de vertwijfeling in haar ogen zag, was het moeilijk om haar en Maja te verlaten, maar tegelijk moest hij bekennen dat het een opluchting was om naar zijn vertrouwde, volwassen wereld te kunnen gaan. Maja was hem dierbaarder dan wat dan ook, maar als je opeens een kind in huis had, was het alsof je een vreemde, onbekende wereld binnenstapte, waar voortdurend nieuwe stressmomenten op de loer lagen. Waarom slaapt ze niet? Waarom huilt ze? Is ze te warm? Te koud? Heeft ze gekke vlekjes? Met de volwassen bengels was hij in elk

geval vertrouwd en hij wist hoe hij met hen moest omgaan.

Met lege ogen staaarde hij naar de papieren voor zijn neus en hij probeerde het rag in zijn hoofd zo ver op te ruimen dat hij verder kon met zijn werk. Toen de telefoon begon te rinkelen, veerde hij hoog op en pas toen die drie keer was overgegaan, besefte hij dat hij moest opnemen.

‘Patrik Hedström.’

Tien minuten later schoot hij zijn jack aan dat aan een haakje bij de deur hing, holde naar Martins kamer en zei: ‘Martin, een man die op kreeft aan het vissen was, heeft een lijk omhooggehaald.’

‘Waar?’ Martin keek verward. De dramatische mededeling had de maandagse rust op het politiebureau van Tanumshede abrupt onderbroken.

‘Even buiten Fjällbacka. Hij ligt nu bij de steiger bij het Ingrid Bergmanstorg. We moeten er meteen heen. Er is al een ambulance onderweg.’

Dat hoefde Martin niet twee keer gezegd te worden. Ook hij griste zijn jack mee ter bescherming tegen het gure oktoberweer en liep vervolgens achter Patrik aan naar de auto. Ze reden in hoog tempo naar Fjällbacka en Martin hield zich angstig aan de handgreep aan het dak vast wanneer de auto in de scherpe bochten de berm raakte.

‘Is het een ongeluk?’ vroeg Martin.

‘Hoe moet ik dat nou weten?’ antwoordde Patrik, maar hij had meteen spijt van zijn chagrijnige toon. ‘Sorry, te weinig slaap gehad.’

‘Het geeft niet,’ zei Martin. Patrik had er de afgelopen weken zo uitgeput uitgezien dat Martin hem graag vergaf.

‘Het enige dat we weten is dat ze een uur geleden is gevonden en dat ze volgens de visser niet lang in het water heeft gelegen, maar we zien het zo meteen,’ zei Patrik terwijl hij via de Galärbacken naar de steiger reed, waar een houten giek aangemeerd lag.

‘Ze?’

‘Ja, het is een meisje, een kind nog.’

‘Shit,’ zei Martin en hij wou dat hij zijn eerste instinct had gevolgd en bij Pia in bed was gebleven in plaats van naar zijn werk te gaan.

Ze parkeerden bij Café Bryggan en haastten zich naar de boot. Het leek onvoorstelbaar, maar niemand had nog gemerkt wat er was ge-

beurd en dus was het niet nodig om allerlei nieuwsgierige mensen weg te jagen.

‘Ze ligt in de boot,’ zei de visser, die hen op steiger tegemoet was gelopen. ‘Ik wilde het wichtje niet meer aanraken dan strikt noodzakelijk.’

Patrik herkende de bleke kleur in het gezicht van de man maar al te goed. Elke keer dat hij naar een dood lichaam had moeten kijken, had hij er net zo uitgezien.

‘Waar heb je haar omhooggehaald?’ vroeg Patrik, de confrontatie met het lijk nog een paar tellen voor zich uit schuivend. Hoewel hij haar nog niet had gezien, was zijn maag al onrustig.

‘Bij Porsholmen. Aan de zuidkant. Ze was vast komen te zitten in het touw van de vijfde korf die ik omhooghaalde. Anders had het wel langer geduurd voordat we haar hadden gevonden. En misschien wel nooit als de stroming haar naar zee had meegevoerd.’

Het verbaasde Patrik niet dat de visser wist hoe een lichaam op de invloeden van de zee reageerde. Iedereen van de oudere generatie wist dat een lichaam eerst zonk en vervolgens langzaam naar de oppervlakte steeg als het zich met gasen vulde, om vervolgens, een tijdje later, weer naar de diepte te zinken. Vroeger was verdrinken een reëel gevaar voor een visser geweest, en Frans had ongetwijfeld helpen zoeken naar ongelukkige maten.

Alsof hij dat wilde bevestigen, zei de visser: ‘Ze kan niet lang in het water hebben gelegen. Ze was nog niet gaan drijven.’

Patrik knikte. ‘Dat zei je door de telefoon, ja. Misschien moeten we nu maar gaan kijken.’

Langzaam, heel langzaam liepen Martin en Patrik naast elkaar naar het einde van de steiger, waar de boot was aangemeerd. Pas toen ze er bijna waren, konden ze ver genoeg over de reling kijken om te zien wat er op de bodem lag. Het meisje was op haar buik beland toen de visser haar aan boord had gehesen en het enige dat ze zagen was nat, warrig haar.

‘Daar komt de ambulance, zij moeten haar maar omkeren.’

Martin knikte vaag. Zijn rossige haar en zijn sproeten leken een aantal tinten roder nu zijn gezicht lijkbleek was en hij erg zijn best moest doen om zijn misselijkheid in bedwang te houden.

Het grijze weer en de wind die was komen opzetten, zorgden voor een akelige sfeer. Patrik gebaarde naar de ambulancebroeders, die zonder ook maar enige haast te maken een brancard uit de auto haalden en vervolgens hun kant op liepen.

‘Iemand die verdronken is?’ De eerste broeder knikte vragend naar de boot.

‘Daar lijkt het wel op,’ antwoordde Patrik. ‘Maar dat moet de patholoog-anatoom bepalen. Jullie kunnen niets voor haar doen, behalve haar vervoeren.’

‘Dat hebben we gehoord, ja,’ zei de man. ‘Laten we haar eerst maar op de brancard tillen.’

Patrik knikte. Hij had kinderen die iets was overkomen altijd al de moeilijkste kant van zijn werk gevonden, maar sinds de geboorte van Maja was dit onbehagen verduizendvoudig. De gedachte aan de taak die hun nu wachtte, sneed door zijn ziel. Zodra het meisje was geïdentificeerd, zouden ze het leven van haar ouders moeten verwoesten.

De ambulancebroeders waren in de boot gesprongen en troffen voorbereidingen om het meisje op de steiger te tillen. De ene draaide haar voorzichtig op haar rug. Het natte haar viel als een waaier om haar bleke gezicht en haar ogen leken glasachtig naar de jagende grijze wolken te kijken.

Patrik had zich aanvankelijk afgewend, maar keek nu met tegenzin naar het meisje. Een koude hand klemde zich om zijn hart.

‘O nee, o nee, godverdegodver.’

Martin keek hem geschrokken aan. Toen begon het bij hem te dagen. ‘Ken je haar?’

Patrik knikte stom.

Strömstad 1923

Ze zou het nooit hardop hebben durven zeggen, maar soms was ze blij dat haar moeder bij haar geboorte was gestorven. Daardoor had zij haar vader voor zichzelf gehad, en als ze de verhalen over haar moeder mocht geloven, had ze haar niet net zo makkelijk om haar vinger kunnen winden. Haar vader had echter niet het hart zijn moederloze dochter ook maar iets te weigeren. Een feit waar Agnes zich maar al te zeer van bewust was en dat ze ook volledig uitbuitte. Goed bedoelende familieleden en vrienden hadden geprobeerd haar vader hierop te wijzen, en hoewel hij halfhartige pogingen deed om nee te zeggen tegen zijn oogappeltje, gaf hij zich vroeg of laat telkens gewonnen bij de aanblik van haar mooie gezichtje met de grote ogen, waaruit zo makkelijk dikke tranen biggelden. Als dat punt was bereikt, smolt zijn hart en kreeg ze meestal haar zin.

Het gevolg was dat ze nu, op een leeftijd van negentien jaar, een verwend nest was en veel vrienden die in de loop van de jaren de revue waren gepasseerd, zouden zeggen dat ze gemene trekjes had. Vooral meisjes durfden dat te beweren. De jongens, zo had Agnes ontdekt, keken zelden verder dan haar mooie gezicht, haar grote ogen en haar lange, dikke haar waarmee ze haar vader altijd zover kreeg dat hij haar alles gaf waar ze naar wees.

Het huis in Strömstad was een van de meest protserige villa's van de stad. Het lag hoog op de berg, met uitzicht over het water, en was gedeeltelijk betaald met het geërfde vermogen van haar moeder en gedeeltelijk met het geld dat haar vader in de steenindustrie had verdiend. Ooit had hij alles bijna verloren, tijdens de staking van 1914,

toen de steenhouwers zich unaniem tegen de grote ondernemingen hadden gekeerd. Maar de orde was hersteld en na de oorlog waren de zaken opnieuw tot bloei gekomen. In de steenhouwerij in Krokstrand bij Strömstad werd met man en macht gewerkt aan bestellingen uit, met name, Frankrijk.

Het kon Agnes niet veel schelen waar het geld vandaan kwam. Ze was rijk geboren en had altijd rijk geleefd, en of het geld geërfd of verdiend was, maakte haar niet uit zolang zij er maar sieraden en mooie kleren voor kon kopen. Ze wist dat sommige mensen dat anders zagen. Haar grootouders waren ontzet geweest toen hun dochter met Agnes' vader trouwde, die tot de nieuwe rijken behoorde. Zijn ouders waren arme lieden geweest, mensen die niet thuishoorden op grote feesten en die apart uitgenodigd moesten worden voor eenvoudige gelegenheden waar alleen de naaste familie bij aanwezig was. En zelfs die bijeenkomsten waren pijnlijk. Die arme mensen wisten niet hoe ze zich in chique salons moesten gedragen en de conversatie was buitengewoon armoedig. Agnes' grootouders hadden nooit begrepen wat hun dochter zag in August Stjernkvist, of Persson, zoals hij bij zijn geboorte had geheten. Zijn pogingen om op de maatschappelijke ladder op te klimmen door simpelweg zijn naam te veranderen, konden hen niet om de tuin leiden. Maar van hun kleinkind hadden ze in elk geval plezier en sinds hun dochter zo vroegtijdig in het kraambed was overleden, streden ze er met Agnes' vader om wie haar het meest kon verwennen.

‘Liefje, ik ga naar kantoor.’

Agnes draaide zich om toen haar vader de kamer binnenkwam. Ze had een tijdje op de grote piano gespeeld die vlak bij het raam stond, vooral omdat ze wist hoe goed ze daar tot haar recht kwam. Muzikaal kon je haar niet echt noemen; ondanks de dure pianolessen die ze al van jongs af aan kreeg, kon ze de bladmuziek die voor haar stond maar matig vertolken.

‘Vader, hebt u over die jurk nagedacht die ik u onlangs heb laten zien?’ Ze keek hem smekend aan en zag dat hij zoals gewoonlijk heen en weer werd geslingerd tussen zijn wens om nee te zeggen en zijn onvermogen om dat daadwerkelijk te doen.

‘Meiske, ik heb toch pas geleden in Oslo nog een jurk voor je gekocht...’

‘Maar die was gevoerd, vader. U kunt toch niet verwachten dat ik zaterdag in een gevoerde jurk naar het feest ga als het buiten zo warm is?’

Ze fronste geërgerd haar wenkbrauwen en wachtte op zijn reactie. Als hij onverwacht meer verzet bood, moest ze maar met haar lip gaan trillen, en als dat niet hielp, tja, dan waren een paar tranen meestal wel genoeg. Maar vandaag zag hij er moe uit en ze dacht niet dat dat nodig was. Zoals meestal had ze gelijk.

‘Ja, ga morgen dan maar naar de kledingzaak om de jurk te bestellen. Maar je bezorgt je oude vader nog eens grijze haren.’ Hij schudde zijn hoofd, maar kon een glimlach niet onderdrukken toen ze op hem af holde en hem een kus op zijn wang gaf.

‘Goed, ga nu maar weer toonladders oefenen. Misschien vragen ze je zaterdag om wat te spelen en dan kun je maar beter voorbereid zijn.’

Vergenoegd ging Agnes weer op de pianokruk zitten en begon gehoorzaam te oefenen. Ze zag het al voor zich. Ieders blik zou op haar zijn gericht als ze in het flonkerende schijnsel van de kaarsen achter de piano zat, in haar nieuwe, rode jurk.

Eindelijk begon de migraine te zakken. De ijzeren band om haar voorhoofd werd geleidelijk aan minder strak en ze kon voorzichtig haar ogen opendoen. Boven was het stil. Heerlijk. Charlotte draaide zich om in bed en sloot haar ogen. Ze genoot ervan te merken dat de pijn wegtrok en langzaam plaatsmaakte voor een ontspannen gevoel in haar ledematen.

Na een tijdje te hebben gerust, ging ze voorzichtig op de rand van het bed zitten en masseerde haar slapen. Die waren nog altijd gevoelig na de aanval en ze wist uit ervaring dat dat nog een paar uur zo zou blijven.

Albin lag boven kennelijk te slapen. Dan kon zij met een goed geweten nog even blijven liggen. God wist hoezeer ze elk ontspannen moment dat ze kon krijgen nodig had. De migraineaanvallen waren de afgelopen maanden door alle extra spanningen frequenter geworden en hadden het laatste restje energie uit haar gezogen.

Ze besloot haar collega in nood even te bellen om te horen hoe het met haar ging. Hoewel ze zelf op dit moment last van stress had, maakte ze zich zorgen over Erica's toestand. Ze kenden elkaar nog niet zo lang en waren aan de praat geraakt toen ze elkaar een paar keer met de kinderwagen waren tegengekomen. Erica met Maja, en Charlotte met Albin, haar acht maanden oude zoon. Nadat ze hadden geconstateerd dat ze op een steenworp afstand bij elkaar vandaan woonden, hadden ze elkaar vrijwel elke dag gezien, maar Charlotte begon zich steeds meer zorgen te maken over haar nieuwe vriendin. Ze had Erica weliswaar nooit ontmoet voordat die een kind had gekregen, maar

haar intuïtie zei haar dat het niet normaal was dat Erica zo vaak apathisch en somber was als de laatste tijd. Charlotte had tegenover Patrik zelfs voorzichtig geopperd dat Erica wellicht een postnatale depressie had, maar hij had dat van de hand gewezen en gezegd dat Erica gewoon moest wennen en dat alles goed zou komen zodra er wat regemaat in hun leven kwam.

Ze reikte naar de telefoon op het nachtkastje en toetste Erica's nummer in.

‘Hoi, met Charlotte.’

Erica klonk slaapdronken en gedempt toen ze opnam, en Charlotte voelde zich meteen weer ongerust worden. Er was iets mis. Goed mis.

Na een tijdje klonk Erica echter vrolijker. Ook Charlotte vond het fijn een paar minuten te babbelen en het onvermijdelijke nog even voor zich uit te schuiven – naar boven gaan, naar de werkelijkheid die haar daar te wachten stond.

Alsof Erica Charlottes gedachten kon lezen, vroeg ze hoe het met de huizenjacht ging.

‘Langzaam. Veel te langzaam. Niclas lijkt continu te werken en hij heeft nooit tijd om rond te kijken. Daarnaast is er nu niet zoveel keuze, dus waarschijnlijk zitten we hier nog wel een hele tijd.’ Een diepe zucht ontsnapte haar.

‘Het komt vast allemaal goed.’ Erica's stem was troostend, maar helaas hechtte Charlotte niet zoveel waarde aan haar woorden. Niclas, zij en de kinderen woonden al een halfjaar bij haar moeder en Stig, en zoals het er nu uitzag zou dat nog minstens een halfjaar zo blijven. Ze wist niet of ze dat wel trok. Voor Niclas die van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat in de huisartsenpraktijk werkte, was het niet zo erg, maar voor Charlotte, die met de kinderen zat opgesloten, was het ondraaglijk.

In theorie had het zo goed geklonken toen Niclas het voorstelde. In Fjällbacka was een post van districtsarts vrijgekomen en na vijf jaar in Uddevalla te hebben gewoond, hadden ze het gevoel gehad dat de tijd rijp was voor een nieuwe omgeving. Bovendien was Albin onderweg, verwekt in een laatste poging om hun huwelijk te redden, en waarom zouden ze dan niet hun hele leven omgooien, op een nieuwe plek een

nieuw begin maken? Hoe meer hij had gepraat, des te beter had het geklonken. Dat ze een oppas in de buurt hadden als ze twee kinderen hadden, had ook aantrekkelijk geklonken. Maar de werkelijkheid had zich al snel opgedrongen. Al na een paar dagen wist Charlotte weer precies waarom ze zo graag het huis uit had gewild. Sommige dingen waren gelukkig wel veranderd op de manier waarop ze hadden gehoopt. Maar daar kon ze het met Erica niet over hebben, hoe graag ze dat ook wilde. Dat moest een geheim blijven, anders zou het hun hele gezin kapotmaken.

Erica's stem onderbrak haar gedachten. 'Hoe gaat het met je moeder? Drijft ze je tot waanzin?'

'Op z'n zachtst gezegd. Alles wat ik doe is verkeerd. Ik ben te streng tegen de kinderen, ik ben te slap tegen ze, ik kleed ze te luchtig, ik kleed ze te dik, ze krijgen te weinig te eten, ik prop ze vol, ik ben te dik, ik ben te slordig... Er komt geen eind aan die hele waslijst en dat zit me tot hier.'

'En Niclas?'

'O, nee. Niclas is volgens mijn moeder perfect. Ze loopt al tortelend om hem heen en vindt het zielig voor hem dat hij zo'n waardeloze vrouw heeft. Hij kan in haar ogen niets fout doen.'

'Maar ziet hij niet hoe ze jou behandelt?'

'Zoals gezegd, hij is nooit thuis. En ze houdt zich in als hij erbij is... Weet je wat hij gisteren zei toen ik de brutaliteit had om mijn beklag bij hem te doen? "Maar Charlotte toch, kun je niet een beetje je best doen?" Mijn best doen? Als ik nog beter mijn best doe, word ik compleet weggevaagd. Ik werd zo kwaad dat ik sindsdien geen woord tegen hem heb gesproken. Dus nu zit hij waarschijnlijk op zijn werk te kniezen omdat hij zo'n onredelijke vrouw heeft. Niet gek dat ik vanochtend een verschrikkelijke migraineaanval had.'

Een geluid van boven deed Charlotte met tegenzin overeind komen.

'Zeg, ik moet gaan en Albin overnemen. Anders gaat mijn moeder weer een hele martelaarsshow opvoeren voordat ik boven ben... Ik kom vanmiddag langs met wat lekkers. Ik klets maar door over mijn dingen en heb helemaal niet gevraagd hoe het met jou gaat. Maar ik kom straks.'

Ze hing op en kamde vlug haar haar voordat ze diep ademhaalde en naar boven ging.

Zo hoorde het niet te zijn. Zo hoorde het helemaal niet te zijn. Ze had stapels boeken over baby's en ouderschap doorgeploegd, maar niets had haar voorbereid op de werkelijkheid waarmee ze nu werd geconfronteerd. Het leek eerder of alles wat was geschreven onderdeel was van een groot complot. De auteurs schreven over gelukshormonen, over het gevoel dat je op een roze wolk zweefde als je je kind vasthield en over de alles overweldigende liefde voor het kleine bundeltje die je al bij de eerste aanblik ervoer. Natuurlijk stond er weleens in een bijzinnetje dat je waarschijnlijk moeër was dan ooit tevoren, maar ook dat had een romantisch tintje en leek onderdeel van het fantastische moederschapspakket te zijn.

Flauwekul! Dat was Erica's eerlijke mening nu ze twee maanden moeder was. Leugens, propaganda en pure onzin! Ze had zich nog nooit van haar leven zo ellendig, moe, boos, gefrustreerd en uitgeput gevoeld als sinds Maja's geboorte. En ze had helemaal geen allesomvattende liefde gevoeld toen het rode, schreeuwende en ja, zelfs lelijke bundeltje op haar borst was gelegd. Hoewel de moedergevoelens na verloop van tijd wel wat waren gegroeid, leek het toch alsof een vreemde hun huis was binnengedrongen, en soms had ze bijna spijt van hun besluit om kinderen te nemen. Patrik en zij hadden het samen heel goed gehad, maar toen ze waren getroffen door menselijk egoïsme en de wens om hun eigen voortreffelijke genen te reproduceren, was hun leven in één klap veranderd en was zij gereduceerd tot een vierentwintig uur per dag werkende melkmachine.

Dat zo'n klein kind zo gulzig kon zijn ging haar bevattingsvermogen te boven. Ze hing voortdurend aan Erica's overvolle boezem, die bovendien zo groot was geworden dat ze het gevoel had niet meer te zijn dan twee wandelende borsten. Haar fysieke conditie was sowieso niet om over naar huis te schrijven. Toen ze uit de kraamkliniek was gekomen, had ze nog steeds zwanger geleken en de kilo's waren niet zo snel verdwenen als ze had gewild. Haar enige troost was dat Patrik tijdens haar zwangerschap ook was aangekomen en honger had als een paard, zodat hij nu ook wat extra kilootjes om zijn middel had.

Godzijdank waren de pijnen nu bijna helemaal verdwenen, maar ze voelde zich nog steeds zweterig, pafferig en algeheel lamlendig. Haar benen hadden al in geen maanden een scheermesje gezien en ze moest hoognodig naar de kapper om haar haar te laten knippen en misschien ook wat blonde lokjes te laten zetten om de muiskgrijze tint in haar gewoonlijk blonde, schouderlange haar te verhullen. Erica's ogen werden dromerig, maar toen drong de werkelijkheid zich op. Hoe moest ze dat in vredesnaam doen? O, wat benijdde ze Patrik! Hij was in elk geval acht uur per dag in de echte wereld, de wereld van de volwassenen. Zelf ging ze voornamelijk om met Ricki Lake en Oprah Winfrey wanneer ze onverschillig met de afstandsbediening zapte terwijl Maja maar bleef zuigen.

Patrik verzekerde haar dat hij liever bij Maja en haar thuis was dan dat hij naar zijn werk ging, maar ze zag in zijn ogen dat hij eigenlijk opgelucht was hun kleine wereldje even te kunnen ontvluchten. En ze begreep hem maar al te goed. Tegelijk voelde ze bitterheid. Waarom moest zij zo'n zware last dragen van iets wat het gevolg was van een gemeenschappelijk besluit en wat een gezamenlijk project had moeten zijn? Zou hij niet net zo'n groot deel daarvan moeten dragen?

Dus elke dag hield ze goed de tijd in de gaten waarop hij had beloofd thuis te komen. Als hij maar vijf minuten te laat was, raakte ze geïrriteerd en als hij nog langer op zich liet wachten, kon hij rekenen op een flinke uitbrander. Ze wierp Maja in zijn armen zodra hij binnenkwam als dat moment samenviel met een van de zeldzame onderbrekingen in het voeden, en dan kroop ze met oordopjes in bed om het babygehuil even niet te hoeven horen.

Erica zuchtte, nog altijd met de telefoon in haar hand. Alles voelde hopeloos. Maar de gesprekjes met Charlotte vormden een welkome onderbreking van alle somberheid. Als moeder van twee kinderen was ze voor Erica steevast een rots in de branding. Charlotte gaf haar ook allerlei geruststellende verklaringen. Erica moest bekennen dat ze het daarnaast best prettig vond om over Charlottes perikelen te horen in plaats van zich aldoor maar op die van zichzelf te richten.

Natuurlijk was er ook nog een andere bron van zorg in haar leven. Haar zus, Anna. Ze had haar maar een paar keer gesproken sinds Maja's geboorte en ze voelde dat er iets niet in de haak was. Anna klonk be-

drukt en afwezig als ze elkaar belden, maar verzekerde dat alles in orde was. Erica ging zo op in haar eigen misère dat ze het niet opbracht door te vragen. Maar er was iets mis, dat wist ze zeker.

Ze wuifde de lastige gedachten weg en legde Maja aan haar andere borst, waardoor het meisje even jengelde. Futloos pakte ze de afstandsbediening en zette de tv op de zender waar zo meteen *The Bold and the Beautiful* zou beginnen. Het enige waar ze naar uitkeek was Charlottes bezoek die middag.

Met heftige bewegingen roerde ze in de soep. Ze moest thuis ook alles doen. Eten koken, schoonmaken, bedienen. Albin was gelukkig eindelijk in slaap gevallen. Haar trekken werden zachter bij de gedachte aan haar kleinzoon. Hij was een engeltje. Gaf vrijwel geen kik. Heel anders dan het andere kind. Er verscheen een rimpel op haar voorhoofd en haar bewegingen werden nog heftiger, waardoor er spetters soep over de rand vlogen en op het fornuis belandden, waar ze zich sissend vastzetten.

Lilian had op het aanrecht al een dienblad met een glas, een diep bord en een lepel gezet. Nu tilde ze voorzichtig de pan van het vuur en schepte de hete soep op. Ze snoof de geur op die met de dampen omhoog kwam en glimlachte tevreden. Kippensoep, Stigs lievelingssoep. Hopelijk zou hij flink eten.

Voorzichtig hield ze het blad met beide handen in evenwicht en deed de deur naar de bovenverdieping met haar elleboog open. Aldoor die trap op en af, dacht ze geïrriteerd. Ze zou nog een keer een been breken en dan zouden ze eens zien hoe lastig het was om het zonder haar te stellen – zij die alles voor iedereen deed alsof ze een inwonende slaaf was. Nu lag Charlotte bijvoorbeeld in de kelder te luiwammesen met het smoesje dat ze migraine had. Migraine, ach wat, als iemand migraine had was Lilian het zelf wel. Ze snapte niet hoe Niclas het met Charlotte uithield. Hij werkte zich de hele dag uit de naad in de huisartsenpraktijk en deed wat hij kon om voor zijn gezin te zorgen. En als hij thuiskwam, zag de kelder eruit alsof er een bom was ontploft. Ze woonden er weliswaar tijdelijk, maar dan kon je nog wel verlangen dat het een beetje netjes en schoon was. Charlotte had bovendien het lef te eisen dat hij haar met de kinderen hielp als hij